

met hogere en lagere edelen en consistoriën; hij was de aangewezen bemiddelaar. Bij het Compromis en Smeekschrift speelde hij — naar eigen getuigenis — een rol naar vermogen. ²³⁾ En in 1567 verscheen zijn *Vraye Narration et Apologie des choses passées, par ceux qui font profession de la religion réformée*. Vol eerbied tegenover den koning, ontziet hij zich toch niet om te wijzen op de gevaren, die bij verdere vervolging 's konings macht bedreigen. ²⁴⁾

Zijn broeder sneuvelt voor Antwerpen. En als Alva komt, wijkt ook Marnix uit. Maar hij blijft in verbinding met Willem van Oranje en Lodewijk; nog vlak vóór Jemmingen, in Juli '68 blijkt hij de schakel tusschen beide broeders. ²⁵⁾

Op het einde van het jaar verneemt hij, hoe Willem's tocht naar het Zuiden is mislukt: in het *Wilhelmus* maant hij de arme schapen, die zijn in grooten nood, tot onderwerping aan Gods wil en wijsheid, tot vertrouwen op redding, te Zijner tijd.

Hoe spreekt hierin het Geloof, de kracht, die Marnix gansche leven beheerscht. Altijd ijvert hij om zijn naaste te bewegen tot het Geloof. Roels, pensionaris van Zeeland, herinnert hem na 20 jaar, in 1585 „que m'estes autheur du peu de cognoissance que j'ay de Dieu. ²⁶⁾ Willem van Oranje trachtte hij telkens ten volle te winnen voor de Kerk. ²⁷⁾ Den kanselier Leoninus wees hij ernstig op zijn libertijnsch verachten van Apostelen en Profeten. ²⁸⁾ In het album van den humanist Janus Douza schreef hij: Ik ben een vreemdeling, verberg uwe geboden voor mij niet, — en: Gerechvaardigd uit het Geloof, hebben wij vrede bij God. ²⁹⁾

In de opvoeding moet godsvrucht het eerste doel zijn, zoo leert zijn kostelijke *Ratio instituendae juventutis*. ³⁰⁾

Waar Marnix moge schijnen gewiefeld te hebben, niet in het *geloof*. En in zijn leven zien we de vruchten: alles heeft hij over voor de zaak Gods; zware beproevingen draagt hij geduldig; armoede: „il a tousjours esté disetteux” zegt Scaliger; ³¹⁾ miskenning, als na de overgave van Antwerpen. ³²⁾

Zelfkennis, soberheid, eenvoud kenmerken hem, zonder dat hij ooit de aangeboren vroolijkheid en Brabantsche jovialiteit verloor. ³³⁾